

Teodor Suau Puig

**Pregó
de
Setmana
Santa**

Felanitx, 1985.

Teodor Suau Puig

pronuncià aquest Pregó

de Setmana Santa,

en el Convent de Sant Agustí

de Felanitx,

divendres dia 29 de Març de 1985.

Amb le voluntat de fer aquesta
dedicatoria i'jun' un petit homenatge
a le tasca de tant d'aups en le
del nostre poble.

José Suau Puig

ES POSSIBLE CANTAR ELS CANTICS DEL SENYOR EN TERRA EXTRANJERA?

MEDITACIO AL PEU DE LA CREU

«Sovint i per diverses causes l'esperit humà s'ha sentit desconcertat a l'hora de parlar de Déu. Avui, quan la llarga història del discursos sobre Déu ha arribat a la seva fi, s'obri en la consciència dels homes el temor de que aquest problema no tengui solució. No sols ignoram la manera *còm* parlar de Déu: avui ens preguntam si sia *possible* encara parlar de Déu i, cas que ho fos, si continua essent interessant per a la humanitat».

Amb aquestes paraules comença una de les darreres obres de la teologia actual. Extranyes paraules. Però que tenen el mèrit de plantejar un problema fonamental als cristians del darrer quart del segle XX. El que avui es discuteix no és un o altra punt del nostre «credo». Es la validesa d'una proposta de sentit per a la vida i per a la mort de la Humanitat. De la resposta depèn la identitat cristiana, la veritat dels seus complexos, la possibilitat o no de fer arribar el Missatge joïós al futur del món.

«La llarga història dels discursos sobre Déu ha arribat a la seva fi».

Del gemec angoixat de Martí Luter: «Còm puc mereixer un Déu piadós?» al crit que proclama la mort de Déu, un cercle s'ha tancat.

I han caigut les imatges multiseulars que, en l'esperit collectiu dels pobles, donaven forma a la consciència de Déu.

Primer fou la hostilitat, filla de l'angoixa, germana de la por:

—«Qui ets tu, pobre vell trist i plorinyós?».

—«Som el Déu en que ningú creu».

—«Ídò has de sebre que ja no hi pots fer res si nosaltres no volem creure més en tu. No t'estimam. Has quedat antiquat per a nosaltres. No et tenim gens de por. No et volem. Ves-t'en. Ves-t'en i deixa'ns tranquils!». Són paraules escrites l'any 1945 quan Europa és un gran cementiri.

Pero el rebuig és sempre millor que la indiferència. Al cap i a la fi, la blasfèmia és una forma de diàleg. Després fou el silenci, el buit, que feu de Déu una qüestió supèrflua.

I a la terra, els homes aprengueren a viure sense Déu.

I als nostres carrers, entre nosaltres, ha nascut una cultura on no cal anar a cercar Déu: simplement, tranquil·lament, no hi és.

El nostre temps és un temps d'eclipsi de Déu.

La consciència creient es sent torbada i perplexa. Confusa: «¿Còm podem cantar els càntics del Senyor en terra estrangera?».

¿Què li cal fer a la consciència torbada, confusa i perplexa?

Moltes actituds són possibles. Però només una és cristiana: cercar una «paraula que doni raó de l'esperança».

Una teologia de la lamentació donaria la raó als que ens acusen d'acomplexats. Les llàgrimes, en el combat fan nosa.

Una teologia de la fuga, encara que fos cap al cel, acabaria de convèncer als qui sospiten que ja no tenim res a fer ni res a dir en la ciutat dels homes. Les casernes d'hivern són bones només pels covards. No pels qui estam cridats a cridar als terrats un crit de llibertat.

Una teologia de l'enduriment i del retorn mostraria la feblesa dels durs que no coneixen altra paraula que la paraula Llei. La Llei no està feta per als ocells que miren el sol fit a fit.

Ni complexes. Ni nostàlgies. Ni recances. Recerca lúcida. Coratge de creure. Gosadia d'ésser cristià. Aquesta és l'actitud cristiana pels cristians d'avui. Per a nosaltres, el futur encara i sempre és davant. Malgrat la por o l'enyorança encenguin fantasmes de llum a la nostra esquena. O algú prediqui que hi va haver un temps passat que fou millor.

Per al creient, l'avui és sempre un troç de pleta on cercar el tresor amagat de la Paraula salvadora del Senyor.

Cerquem idò la paraula que doni raó de la nostra esperança.

La mort de Déu neix com a revolta contra el Déu-Enemic-de-l'Home que esclavitzava l'Home i el fa eternament esquifit. Si Déu és, l'Home no pot ésser. I la revolta va engendrar una esperança: sobre la tomba del Vell-Déu neixarà l'Home-Nou. El preu de la paraula de l'Home és el silenci de Déu. I la història dels nostres temps és la història de l'esforç il·lusionat i sovint ben honest d'organitzar la vida de la Humanitat-Sense-Déu. Esforç que ha coincidint amb l'adquisició de possibilitats insospitades que han posat en les mans de l'Home les claus del misteri gelosament guardat pels deus. I l'Home es va creure omnipotent.

Però els dies han passat. I alguns d'entre nosaltres, els millors, ens han fet plantejar una pregunta: Qui és i com és i on és l'Home que torna dels funerals de Déu, content amb les seves joguetes que el fan sentir omnipotent?

Tornant de la tomba de Déu, l'Home s'ha deixat

encisar pels miratges amb que el desert entreten la seva solitud. I, extranyament, s'ha aturat a adorar altres déus. La Ciència, obra la més preuada de les seves mans hàbils, li va prometre un progrés illimitat. Bastava acceptar aquest dogma: «Tot el que es pot fer s'ha de fer. Després no cal preocupar-se. Ja no hi haurà més infelicitat sobre la terra». Però no va ésser així: com els vells ídols dels antics humans, els fills de la Ciència devoren els homes amb noves pors: guerra atòmica, control genètic de la Humanitat, transformació subliminal de la consciència de les masses, destrucció del medi ecològic, han mostrat la paradoxa: el domini absolut sobre la naturalesa en l'orde científic es revela com a debilitat absoluta en l'orde moral: l'Home torna ésser una canya indefensa a punt de trencar-se. Recordau Wittgenstein: «Encara que totes les preguntes possibles de la Ciència trobassin resposta certa, els problemes de la nostra vida no s'haurien ni tan sols plantejats».

I el Poder també li va prometre tot a l'Home. Al preu d'un altre dogma: «No es pot mesclar l'amor amb els dobbers. L'ètica amb la política. La bellesa amb la ideologia». I el fill del Poder, l'Estat, «adorat com un déu i que governa com un Soldà», amenaça cada vegada amb més eficàcia ocupar l'espai de la societat civil i treure defora l'individu. I altra vegada la paradoxa: l'Estat Modern, que posseix com mai tots els mitjans, no és capaç de proposar fins que il·lusionin la vida dels humans. Ètica i Dret es donen l'esquena. I l'Home torna ésser un cremalló a punt de deixar de cremar. Sentiu Einstein una vegada més: «Es característica de la nostra época la perfecció dels mitjans i la confussió del fins». No es pot esperar de l'Estat un sentit pel viure humà.

El sufriment de l'innocent, l'absurd de l'home triturat per l'home, de la màquina que governa la consciència, l'escandol quotidià d'una societat opulenta que tuda el pa arrabassat de les mans del Tercer Món, la destrucció del

planeta com a possibilitat, ens han fet passar, lenta però inexorablement, del dogma al dubte i del dubte a la por indiferent, resignada. La Pregària s'ha fet Insult. La Profecia, Amenaça. I el Pecat s'ha diluït entre els plecs subtils de la culpabilitat que frustra.

No de bades ens deixà dit l'últim dels tràgics grecs que quan els homes perden els seus lligams amb el col·lectiu i es fan enfora dels déus que els acomunen en un mateix destí, la tragèdia com a forma d'existència és impossible: només queda espai per la Comèdia. L'Ulisses del darrer quart del segle XX és un personatge de Comèdia: anònimament perdut entre els carrers de la Gran Ciutat, agafat en el triangle infernal del sexe sense joia, de la impossible comunicació, de l'absurd que s'ha tornat horitzó de l'existir, l'Ulisses del darrer quart de Segle XX, perduda la seva tràgica dignitat mediterrània, és un beduí sense desert que va de la Nàusea a l'Avorriment cap a un Castell on mai no entrarà perquè cap camí hi porta.

Tindrà raó Kierkegaard quan diu: «La mort de Déu és el pitjor dels suïcidis?». No ho sabem. Però al final del segle XX una cosa ha quedat clara: l'Home està en perill de mort. Al final del darrer quart del segle XX els homes ens trobam davant d'una certesa, d'una sospita i d'una pregunta.

La certesa: al silenci de Déu no ha seguit el llenguatge de l'amor i de la llibertat.

La sospita: no és infinitament més manipulable pels Nous Idols l'home sense Déu?

I la pregunta: hi ha un camí per a la Humanitat? Un camí que obri espais d'amor i de llibertat a les generacions futures?

Si encara hi ha una cançó per cantar el futur de l'Home, si encara queda una paraula per obrir la Humanitat a la Paraula, si encara roman la possibilitat d'un

discurs honest sobre Déu, cançó, paraula i discurs honest només es podran trobar al darrer revolt del camí on ens ha conduït la llarga evolució dels segles: el revolt on es troben Déu i l'Home questionats, menyspreats, ocults. Negats.

No és amagant la Tomba de Déu que trobarem un parlar honest sobre Déu.

No és dissimulant el perill de mort que amenaça l'Home que s'obrirà un futur.

La cançó, la paraula i el discurs honest neixeràn aquí o seràn definitivament el so trist d'una impotència.

Ni ha un camí per a la Humanitat que neixi de la Tomba de l'Home i de Déu?

Nosaltres coneixem un camí. On es troben Déu i l'Home units indisolublement pel vincle sagrat del dolor: el camí que brolla del Calvari.

Tal vegada la cançó, la paraula i el discurs honest es trobin al darrer revolt del camí que neix de la Creu de Nostre Senyor Jesucrist.

Fessem idò aquests Passos a l'en revers cap a la cançó, la paraula i el discurs.

Primera Estació: Jesús, el Bon Jesús, clavat a la Creu.

David vençut per Goliat.

Un just assassinat per tranquilitzar la consciència de les bones gents aimants del Temple, de la Llei i del Bon Déu.

L'Home crucificador de l'home, llop pel seu germà.

Primera Estació: allò que jo som capaç de fer amb un just. Vet aquí la primera lliçó de la Creu de Nostre Senyor Jesucrist.

No ens fessem il·lusions: no eren d'una altra pasta aquells bons jueus que mataren el Bon Jesús. Gent de

Temple i Sinagoga. Bons pares. Bons marits. Bons i religiosos jueus. I el mataren. Mirau-lo, l'home crucificador amb quina precisió compleix el seu ofici de carnicer!

Auschwitz. Hiroshima. Vietnam. El Gulag. Afganistan. Nicaragua. Liban. La fruita cremada al Mercat Comú mentre a Etiòpia... ja ho sabeu prou!

Primera Estació: Tots duim un crucificador dedins.

La paraula que vulgui parlar als homes de l'Home i de Déu haurà d'ésser una paraula crua. Amb el coratge de anomenar les coses pel seu nom, sense eufemismes. Amb el coratge iconoclasta de desemascarar totes les paraules que prometen fàcils paradisos artificials. No es pot dir bo allò que és dolent. No hi ha bons i dolents: hi som tu i jo.

Necessitam una paraula realista, que, lúcidament, ens ensenyi a assumir la maldat nostre. Perquè, coneixent les causes del mal del món, trobem el camí de transformar-lo.

Segona Estació: «Avui estaràs amb mi».

«Mare, aquí tens el teu fill».

«Perdonau-los perquè no saben el que fan».

I sobre tot: «Déu meu, que sembla com si m'haguessiu abandonat: encoman el meu alé a les vostres mans».

Segona Estació: Es un home el que penja de la Creu!

Home de dolor que no es deixa aclaparar pel dolor sinó que el doblega amb un amor més fort que el dolor.

Home de l'absurd que sap trobar l'altre en aquell lloc ocult on la maldat es fa desig d'ésser estimat. I romp el cercle de la violència amb el perdó.

Home condemnat per blasfem que no cau en el parany que li han parat els homes de la Religió. Sinó que venç

la Llei amb la Gràcia de la seva única, inefable experiència del Déu de l'Amor.

Segona Estació: Fins on és capaç d'arribar l'home en la seva fidelitat i en el seu amor. Tots duim un crucificat dintre.

La cançó que vulgui cantar el futur de l'Home haurà d'ésser una cançó realista. Però també i sobre tot, superadora de concepcions negatives de l'Home que, amb aquesta excusa, cerquen fer-ne d'ell un esclau i minven la seva grandesa sublim. La seva infinita capacitat d'estimar. Si; cal que ho sàpiguen els qui ens venen darrera: tots, tots, duim un Mozart tancat als soterranis del cor.

Darrera i Ultima Estació: Jesús plantat entre el cel i la terra.

El Crist de Grünewald, pobre cep enroscat al politxó que li pren la vida i el Crist de Velázquez, majestuosa serenitat socràtica.

El Dalt i el Baix.

L'Abisme i la Carena.

Cain i Abel.

La Creu que situa l'Home a mitjan camí del cel i de la terra: ni habitant del Cel, al qual aspira. Ni morador de la Terra, de la qual reb l'ésser.

Darrera i Ultima Estació: l'Home estranger a ca seva. Una corda entre el superhome i la bèstia. Foc, terra, aire i aigua mesclats amb totalitat i infinit. Pols amarada de Déu. La contradicció —desig i buit— com a única forma possible d'existència.

La paraula i la cançó hauràn d'ensenyar a l'home del darrer quart del segle XX que no hi ha blanc i negre: només hi ha el gris. Que la infelicitat és un moment de la felicitat. L'efímer instant que passa, un punt en la

gestació de l'Absolut. El pecat, el lloc on s'obri al vent de l'eternitat la flor de la Gràcia. L'home: una costa amunt que cal pujar il·luminats d'immensitat.

Vet aquí l'Home que neix de la creu.

Però, i Déu?

Hem partit per cercar Déu i ens hem trobat amb l'home al peu de la Creu. No ens manca una estació en aquests Passos cap a la cançó, la paraula i el discurs honest?

Un gran silenci es feu en el cel aquell Divendres de Nisàn que els homes hem anomenat Sant. I els àngels, piadosos, estengueren un vel de tendresa sobre l'Icona de la Trinitat Santa. I el Déu Pare de Nostre Senyor Jesucrist, en els seus palaus de l'Absolut, conegué el gust salabros de les llàgrimes. Plant pels homes crucificadors. I pel Fill Únic amorosament enviat, acompanyat amb el desig, anyorat, estimat. Un gran silenci es feu en el cel.

I fou l'afflicció de Déu la que va esquinçar el vel.

I el misteri ocult, en els abismes de l'eternitat resplendí sobre el cel del Calvari.

I l'Esperit de Déu, la seva divinal essència, omplí els espais de l'Univers.

I fou donada als homes la penyora del Nom Ocult que troba en la Creu la seva màxima transparència.

Si: ens manca una Estació. La que ens permeti guaitar al drama d'amor que s'esdevé en les entranyes del Déu Vivent i Vertader el Divendres de Nisàn.

Qui és aquest Déu que es mostra a la Creu i que han esperat els segles?

Es el Déu Omnipotent i Etern.

Poder que mou el sol i totes les estrelles.

Força que crida del no res a l'ésser i dona vida a allò que és mort.

Impuls Vital que s'enginya per tal que la Història arribi al Regne d'Utopia.

El Déu davant del qual els carros del Faraó no són més que estelles que suren damunt del mar.

Però és el Déu que renuncia a la venjança.

El Déu que es mostra en la Creu menysprea tot intent destructiu que posaria Força i Poder al servei del càstig que aniquila el dolent. És el Déu que crea la novetat d'un amor vencedor del mal a cops de bé. Amor que només en amor troba el seu premi. L'única eficàcia del qual és el miracle de l'amor que engendra amor en l'altre. Que assumeix totes les conseqüències de l'estimar sense mesura, la primera de les quals és l'impotència i la segona la feblesa. Així queda per sempre gravat a la pedra de la Història que és possible rompre el cercle de l'odi. Que la força bruta i el poder subtil no cal que tenguin la darrera paraula.

Només l'amor és eficaç, diu el Déu que neix del Calvari.

Només l'amor és transformador, diu el Déu que es mostra a la Creu.

Perquè només l'amor sap oblidar els seus drets i anar a cercar l'esgarriat allà on és i cridar-lo pel seu nom i fer neixer en ell el desig ardent d'estimar com es sent estimat.

No. No és el Déu de les venjances el Déu del Divendres Sant.

Es el Déu que d'un lladre en fa un deixeble. I, a poc a poc, un déu.

El Déu que han esperat els segles és el Déu que ressucita Jesús. Omnipotència al servei de la vida de l'home. Jesús, una existència tudada, trencada, esclafada

pel pes de la fidelitat a un gran Amor. Déu, que no cau en la trampa i no fa baixar Jesús de la Creu: sap que de res serviria. Que, una vegada més, seria el triomf aclaparador de la Força que no deixa lloc a la llibertat, única arrel de la fe i de la caritat. El Déu que han esperat els segles no cau en la trampa que li han parat. I es pren per la ma i ens mostra en la faç colpejada del Crucificat l'única imatge real del Déu a qui «ningú no ha vist mai». Jesús és Déu. Més: és el Déu-amb-nosaltres. Ell i els qui, com ell, son torturats, marginats, morts i sepultats, son la veritable faç de Déu. Déu està entre nosaltres com Aquell qui serveix i com aquell que sofreix. Déu: tendresa omnipotent, dolor actiu, tan sovint impotent, que del no-home en fa un déu.

Hem arribat a la darrera estació.

Al darrer revolt del nostre caminar hem trobat la cançó, la paraula i la possibilitat del discurs honest.

La Creu ens ha mostrat el secret del silenci i hem après que el llenguatge que parla de Déu ha d'ésser humil: també les nostres paraules poden matar Déu! És tan fàcil matar Déu i confondre-lo amb els nostres ídols familiars!

Però la Creu ens ha mostrat que encara hi ha una paraula possible sobre Déu: la que ens diu que el seu Nom és Amor i Amor-sense-límits. La paraula que enterri definitivament, com un mal somni, condemnes, divisions, intoleràncies. I borri de la llengua dels homes l'arrogància dels que creuen posseir la veritat només per ells, en exclusiva, i no saben, pobres, que a la Creu hi va quedar clavat per sempre el llenguatge de la por. I que de llavors ençà no es pot usar el nom de Déu en va. És a dir: contra el germà.

La bona paraula que vulgui parlar de Déu a les gents del darrer quart del segle XX haurà de rompre la vitrina i fer bocins el reliquiari que guarda el Salm. I haurà de

tornar al poble el Salm que canta la humanitat de l'home. Per tal que el poble, a força de cantar el Salm, aprengui qui és l'Home i quin és el seu destí.

L'Home mesura de totes les coses és el que canta el Salm.

L'Home imatge de Déu, sagrat, és el qui canta el Salm.

Un món on la imaginació és prou realista per demanar l'impossible a una realitat sempre sorprenent, mai acabada. Casal de foganya ampla on tothom hi troba un lloc per menjar tranquil el seu pa baix de la parra dolça de la pau. Un món on l'home veu venir la mort, vella i temuda, i la mira als ulls i l'anomena germana, perquè la sap feta per traspassar el vel i prendre la volada cap a l'infinit.

Un Home amb vocació de Déu. Un Déu Amic de l'Home, a favor de l'Home, apassionat per l'Home, obsesionat pel seu ben estar i el seu bon ésser. Aquesta és la paraula de sentit. I el discurs honest. I la cançó que fa de la terra estrangera la terra del Salm.

Hi havia un pescador que pescava a la mar.

Va passar l'home que compra i ven i es va interessar pel preu dels peixos.

Va passar l'home que estudia els altres homes i es va interessar per la tècnica del pescar, per la família i pel poble del pescador.

Va passar el fuster i es va interessar per la barca.

Va passar el poeta, l'home de Déu, i es va aturar marellat i va encetar una conversa plàcida, dolça, amb la mar que feia possible la pesca del pescador.

Ha mort, amics, Déu a les nostres places? No. Déu existeix. No ho dubteu. Ell és el mar que fa possible una vida amb gruix d'Humanitat.

Felanitx, 29 de març de 1985.

Publicacions de la Cofraria de Sant Agusti

- Bernat Vidal i Tomàs*, Pregó de Setmana Santa, 1958.
- Josep M.ª Llopart de la Penya*, Pregó de Setmana Santa, 1959.
- Jaume Oliver Oliver*, Pregó de Setmana Santa, 1960.
- Guillem Colom i Ferrà*, Pregó de Setmana Santa, 1961.
- Pere Xamena Fiol*, Pregó de Setmana Santa, 1962.
- Miquel Pons i Bonet*, Pregó de Setmana Santa, 1963.
- Germà Coll y Mesquida*, Pregó de Setmana Santa, 1964.
- Jaume Vidal Alcover*, Pregó de Setmana Santa, 1965.
- Miquel Bota Totxo*, Pregó de Setmana Santa 1966
- Bartomeu Bennàsser Cifre*, Pregó de Setmana Santa, 1967
- Josep Melià Pericàs*, Pregó de Setmana Santa 1968.
- Antoni Oliver Monserrat*, Pregó de Setmana Santa, 1969.
- Robert Pring-Mill*, Pregó de Setmana Santa, 1970.
- Bru Morey Fiol*, Pregó de Setmana Santa, 1971.
- Pere Estelrich Juan*, Pregó de Setmana Santa, 1972.
- Gabriel Janer Manila*, Pregó de Setmana Santa, 1973.
- Bartomeu Bennàsser Vicens*, Pregó de Setmana Santa, 1974.
- Joan Vidal Perelló*, Pregó de Setmana Santa, 1975.
- Teodor Ubeda Gramage*, Pregó de Setmana Santa, 1976.
- Jeroni Juan Tous*, Pregó de Setmana Santa, 1977.
- Antoni Obrador Adrover*, Pregó de Setmana Santa, 1978.
- Francesc Riera Montserrat*, Pregó de Setmana Santa, 1979.
- Pere Antoni Massutí Oliver*, Pregó de Setmana Santa, 1980.
- Gabriel Rebassa i Bisquerra*, Pregó de Setmana Santa 1981.
- Rafel Mateu Rosselló i Adrover*, Pregó de Setmana Santa 1982.
- Bartomeu Torres i Gost*, Pregó de Setmana Santa 1983.
- Jaume Estelrich Juan*, Pregó de Setmana Santa 1984.

